

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGGOZZI IŠVADA,
pateikta 2010 m. sausio 28 d.¹

I — Įžanga

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą, suformuluotu 2008 m. spalio 1 d. sprendimu, *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas) (Vokietija) prašo išaiškinti 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis, 6 straipsnio 1 dalies antrą sakinį ir 2 dalį².

2. Šis prašymas pateiktas kilus ginčui tarp *Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen eV* (toliau – ieškovė pagrindinėje byloje) ir *Handelsgesellschaft Heinrich Heine GmbH* (toliau – atsakovė pagrindinėje byloje), kuriame ieškovė pagrindinėje byloje prašo įpareigoti atsakovę nebeprikirti vartotojams prekės pristatymo išlaidų, kuomet vartotojas pasinaudoja sutarties atsisakymo teise.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 144, p. 19.

II — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisė*

3. Direktyvos 97/7 14 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„kadangi prieš sudarydami sutartį vartotojai iš esmės neturi galimybių pamatyti prekių ir įvertinti teikiamų paslaugų pobūdžio; kadangi, jeigu direktyvoje nenurodyta priešingai, turi būti numatyta teisė atsisakyti sutarties; kadangi, [kad ši teisė būtų ne paprastas formalumas], jeigu teise pasinaudojama, [galimas] sutarties atsisakymo išlaidas padengia sutarties atsisakantys vartotojai, tačiau jos negali viršyti tiesioginių prekių grąžinimo [išlaidų]; kadangi ši sutarties atsisakymo teisė nepažeidžia vartotojų teisių, kurias suteikia nacionaliniai įstatymai, ypač gavus sugadintas prekes ar nekokybiškas paslaugas arba prekes ar paslaugas, neatitinkančias jų

aprašymo pasiūlyme; kadangi valstybės narės pačios nustato kitas sutarties atsisakymo teisės įgyvendinimo sąlygas ir tvarką;

atsisakius sutarties,] yra tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos. Sumos turi būti grąžintos kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 30 dienų.“

4. Šios direktyvos 6 straipsnio „Sutarties atsisakymo teisė“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

5. Direktyvos 97/7 14 straipsnyje „Minimalios sąlygos“ įtvirtinta:

„1. Kiekviena nuotolinės prekybos sutartis numato mažiausiai septynių darbo dienų terminą, per kurį vartotojas gali atsisakyti sutarties, nenurodydamas priežasties, ir jam [nėra] taikoma nuobauda. Vienintelis vartotojo mokestis, jam atsisakius sutarties, gali būti tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos.

„Valstybės narės, siekdamos geriau apsaugoti vartotojus, šios direktyvos taikymo srityje gali įvesti ar toliau taikyti griežtesnes nuostatas, neprieštaraujančias Sutarčiais. Tokiomis nuostatomis, atsižvelgiant į Sutartį, dėl bendrų interesų gali būti draudžiama pagal nuotolinės prekybos sutartis parduoti tam tikras prekes arba paslaugas, ypač medicinos produktus, tų valstybių teritorijoje.“

<...>

B — Nacionalinė teisė

2. Jeigu vartotojas, remdamasis šiuo straipsniu, pasinaudoja sutarties atsisakymo teise, tiekėjas privalo grąžinti vartotojo įmokėtas sumas be jokio papildomo mokesčio. Vienintelis galimas vartotojo mokestis [jam

6. Vokietijos Civilinio kodekso (*Bürgerliches Gesetzbuch*, toliau – BGB) 312d straipsnyje

„Atsisakymo ir grąžinimo teisė nuotolinės prekybos sutarčių atvejais“ nustatyta:

atsisakius sutarties turi būti grąžinta tai, kas suteikta, ir faktiškai gauta nauda“.

„1. Nuotolinės prekybos sutarties atveju vartotojas turi atsisakymo teisę pagal 355 straipsnį. Vietoj atsisakymo teisės prekių tiekimo sutarčių atveju vartotojui gali būti suteikta grąžinimo teisė pagal 356 straipsnį.

2. Vietoj grąžinimo skolininkas privalo sumokėti kompensaciją, jeigu:

1) grąžinimas neįmanomas dėl to, kas įsigyta, pobūdžio;

2. Nukrypstant nuo 355 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio, teisės atsisakyti sutarties terminas nepradedamas skaičiuoti, kol bus įvykdyta informavimo pareiga pagal 312c straipsnio 2 dalį, prekių tiekimo atveju – ne anksčiau kaip jų pristatymo gavėjui dieną, pasikartojančio tos pačios rūšies prekių tiekimo atveju – ne anksčiau kaip pirmos dalinės siuntos gavimo dieną, o paslaugų atveju – ne anksčiau kaip sutarties sudarymo dieną.“

2) jis daiktą sudėvėjo, perleido, suvaržė, perdirbo ar pertvarkė;

7. Pagal BGB 346 straipsnio „Sutarties atsisakymo pasekmės“ 1–3 dalis:

3) gauto daikto būklė pablogėjo arba daiktas dingio; netaikoma, jei daiktas susidėvi dėl įprasto naudojimo.

„1. Jei viena sutarties šalis remiasi sutarties ar įstatymo nuostata dėl sutarties atsisakymo,

Jei sutartyje numatyta priešpriešinė paslauga, į ją turi būti atsižvelgta apskaičiuojant kompensaciją; jei kompensacija mokėtina už

naudą, gautą iš paskolos, gali būti pateikti įrodymai, jog naudos vertė buvo mažesnė.

8. BGB 347 straipsnio „Naudojimas po sutarties atsisakymo“ 2 dalyje nustatyta:

3. Pareigos kompensuoti nėra:

1) jei trūkumas, kuriuo grindžiamas sutarties atsisakymas, atsirado tik daiktą perdirbant ar pertvarkant;

„2. Jei skolininkas grąžina daiktą, sumoka kompensaciją arba jei pareiga sumokėti tokią kompensaciją neatsiranda pagal 346 straipsnio 3 dalies 1 ar 2 punktus, turi būti atlygintos jo patirtos būtinos išlaidos. Visos kitos išlaidos turi būti atlygintos, jei dėl jų kreditorius praturtėjo.“

2) jei kreditorius atsakingas už daikto būklės pablogėjimą ar dingimą, arba jeigu žala būtų atsiradusi ir daiktui esant jo žinioje;

9. BGB 355 straipsnyje „Atsisakymo teisė vartojimo sutarčių atveju“ nurodyta:

3) įstatyme numatytos teisės atsisakyti sutarties atveju, jei daikto būklė pablogėjo ar daiktas dingo, kai jį turėjo teisių turėtojas, nors šis elgėsi taip pat rūpestingai, kaip ir tvarkydamas savo reikalus.

„1. Jeigu vartotojui įstatymu suteikiama teisė atsisakyti sutarties pagal šią nuostatą, su sutarties sudarymu susijęs valios išreiškimas jo nebesaisto, jeigu jis atsisakė sutarties per nustatytą terminą. Sutarties atsisakymo nereikia pagrįsti, jis išreiškiamas pardavėjui žodžiu arba raštu, arba grąžinant daiktą per dvi savaites; terminas laikomas nepraleistu laiku išsiuntus daiktą.“

Papildomas praturtėjimas turi būti grąžintas.“

2. Terminas prasideda, kai vartotojui pateikiamas aiškus pranešimas apie jo teisę atsisakyti sutarties, kuriuo, atsižvelgiant į panaudotas komunikacijos priemones, jam žodžiu arba raštu paaiškinamos jo teisės ir kuriame taip pat pateikiami asmens, kuriam turi būti pranešta apie atsisakymą, pavadinimas ir adresas bei nuoroda į termino pradžią ir 1 dalies antro sakinio nuostatą. Jeigu pranešimas pateikiamas sudarius sutartį, nukrypstant nuo 1 dalies antro sakinio, terminas pratęsiamas iki vieno mėnesio. Jeigu sutartis turi būti sudaryta raštu, terminas prasideda ne anksčiau kaip vartotojui gavus sutarties dokumentą, vartotojo rašytinį užsakymą arba sutarties arba užsakymo kopiją. Kilus ginčui dėl termino pradžios, įrodinėjimo našta tenka pardavėjui.

3. Teisė atsisakyti sutarties išnyksta praėjus šešioms mėnesiams po sutarties sudarymo. Prekių tiekimo atveju terminas prasideda ne anksčiau kaip jų pristatymo gavėjui dieną. Nukrypstant nuo pirmo sakinio, teisė atsisakyti sutarties neišnyksta, jeigu vartotojui nebuvo tinkamai pranešta apie jo teisę atsisakyti sutarties, o nuotolinės finansinių paslaugų prekybos sutarčių atveju taip pat, jeigu pardavėjas tinkamai neįvykdė savo informavimo pareigų pagal 312 c straipsnio 2 dalies 1 punktą.“

10. Remiantis BGB 356 straipsniu „Grąžinimo teisė vartojimo sutarčių atveju“:

„1. Jei įstatyme aiškiai nustatyta, 355 straipsnyje numatyta grąžinimo teisė sutartyje gali būti pakeista neribota teise atsisakyti sutarties, jeigu sutartis sudaryta remiantis prekių katalogu. Šiuo tikslu būtina, kad:

- 1) prekių kataloge būtų nurodyta aiški informacija apie teisę atsisakyti sutarties;
- 2) nesant prekybininko, vartotojas būtų galėjęs išsamiai susipažinti su prekių katalogu; ir
- 3) vartotojo teisė atsisakyti sutarties būtų numatyta raštu.

<...>

11. BGB 357 straipsnyje „Atsisakymo ir grąžinimo teisinės pasekmės“ numatyta:

„1. Jeigu nenustatyta kitaip, nuostatos dėl įstatyme numatytos teisės atsisakyti sandorio analogiškai taikomos atsisakymo ir grąžinimo teisėms. 286 straipsnio 3 dalis atitinkamai taikoma pareigai grąžinti mokėjimus pagal šią nuostatą; ten numatytas terminas prasideda vartotojui pareiškus apie sutarties atsisakymą arba daikto grąžinimą. Šiuo atveju terminas vartotojo grąžinimo pareigos atžvilgiu prasideda padarius pareiškimą, o pardavėjo grąžinimo pareigos atveju – gavus pareiškimą.

sumokėti kompensaciją už daikto pablogėjimą dėl jo naudojimo pagal paskirtį, jei ne vėliau kaip sudarant sutartį jam žodžiu arba raštu buvo pranešta apie šią teisinę pasekmę ir galimybę jos išvengti. Tai netaikoma, jeigu pablogėjimas susijęs vien su daikto patikrinimu. 346 straipsnio 3 dalies pirmo sakinio 3 punktas netaikomas, jeigu vartotojui buvo tinkamai pranešta apie jo teisę atsisakyti sutarties arba jis apie tai sužinojo kitaip.

4. Kitų reikalavimo teisių neatsiranda.“

12. BGB 448 straipsnio „Perdavimo ir kitos panašios išlaidos“ 1 dalyje nustatyta:

<...>

3. Nukrypstant nuo 346 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio 3 punkto, vartotojas turi

„1. Pardavėjas padengia daikto perdavimo išlaidas, o pirkėjas – daikto priėmimo ir išsiuntimo į kitą vietą nei sutarties įvykdymo vieta išlaidas.“

III — Pagrindinis ginčas, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

13. Atsakovė pagrindinėje byloje yra bendrovė, užsiimanti prekyba paštu. Šios bendrovės Bendrosiose prekybos sąlygose numatyta, kad vartotojas už pristatymą moka fiksuotą 4,95 euro siuntimo išlaidų mokestį, kuris, atsisakius sutarties, lieka tiekėjui.
14. Ieškovė pagrindinėje byloje yra vartotojų teisių gynimo asociacija, tinkamai įsteigta pagal Vokietijos įstatymus. Ji atsakovei pagrindinėje byloje pareiškė ieškinį dėl veiksmų nutraukimo, siekdama, kad sutarties atsisakymo atveju atsakovė pagrindinėje byloje nepriskirtų vartotojams prekių pristatymo išlaidų.
15. Pirmosios instancijos teismas patenkino ieškovės pagrindinėje byloje reikalavimą.
16. *Oberlandsgericht Karlsruhe* atmetė atsakovės pagrindinėje byloje dėl šio sprendimo pateiktą apeliacinį skundą.
17. Gavęs kasacinį skundą, *Bundesgerichtshof* nustatė, kad Vokietijos teisė formaliai nesuteikia vartotojui jokios teisės į užsakytos prekės pristatymo išlaidų atlyginimą sutarties atsisakymo atveju.
18. Tačiau jei Direktyva 97/7 būtų aiškina kaip draudžianti sutarties atsisakymo atveju pristatymo išlaidas priskirti vartotojui, BGB 312d straipsnio 1 dalis, 357 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny ir 346 straipsnio 1 dalis, turėtų būti aiškinami taip, kad atitiktų šią direktyvą, t. y. kad tiekėjas privalo atlyginti vartotojui prekės pristatymo išlaidas.
19. Nors remiantis dalimi Vokietijos doktrinos Direktyva 97/7 turi būti aiškinama vartotojo naudai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad negali pakankamai tiksliai nustatyti, ar ši direktyva turi būti aiškinama būtent šitaip.
20. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo kelis argumentus, suformuluotus kai kurių autorių, besilaikančių priešingos nuomonės.

21. Pirmiausia formuluotė tekste prancūzų kalba „jam atsakius sutarties“, esanti Direktyvos 97/7 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrame sakinyje ir 2 dalies antrame sakinyje, kur nurodoma, kad „vienintelis vartotojo mokestis, jam atsakius sutarties, gali būti tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos“, galėtų suponuoti, jog šios nuostatos susijusios tik su išlaidomis, kilusiomis dėl pasinaudojimo atsisakymo teise, ir neapima prekės pristatymo išlaidų, kurios atsisakymo momentu jau buvo patirtos. Tokį aiškinimą patvirtintų Direktyvos 97/7 tekstas kitomis kalbomis.

23. Trečia, neaišku, ar vartotojų apsaugos tikslas, įtvirtintas Direktyvos 97/7 14 konstatuojamoje dalyje, reikalauja, kad būtų atlygintos ir pristatymo išlaidos. Iš tiesų įprastai apsipirkdamas vartotojas taip pat patiria kelionės į parduotuvę išlaidų, neskaitant to, kad kelionei jis turi skirti ir laiko.

24. Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 97/7 <...> 6 straipsnio 1 dalies [pirmos pastraipos] antras sakinytis ir 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias prekių pristatymo išlaidos gali tekti vartotojui ir tuomet, kai jis atsakė sutarties?“

22. Antra, 6 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį būtų galima aiškinti kaip nedraudžiantį atsisakymo atveju tiekėjui pareikšti atgręžtinį reikalavimą, kad jam būtų atlyginta paslaugų, kuriomis pasinaudojo vartotojas ir kurių dėl jų prigimties negalima grąžinti, vertė. Taigi minėtą straipsnį atitiktų teiginys, kad pristatymas yra tiekėjo paslauga, už kurią vartotojas turi grąžinti pristatymo išlaidoms lygią sumą, ir dėl to tiekėjo vartotojui grąžintina suma atitinkamai sumažėja.

25. Ieškovė pagrindinėje byloje, Vokietijos, Austrijos, Ispanijos ir Portugalijos vyriausybės bei Europos Bendrijų Komisija pateikė rašytines pastabas pagal Teisingumo Teismo

statuto 23 straipsnį. Per 2009 m. spalio 29 d. vykusį posėdį šios šalys taip pat pateikė žodines pastabas, išskyrus Austrijos, Ispanijos ir Portugalijos vyriausybes, kurių atstovai posėdyje nedalyvavo.

ir sudarant nuotolinės prekybos sutartį nėra vienalaikio fizinio dviejų sutarties šalių – tiekėjo ir vartotojo – buvimo. Antrasis būdingas požymis yra tas, kad šie sandoriai vykdomi pagal tiekėjo suorganizuotą nuotolinės prekybos ar paslaugų teikimo sistemą, naudojant tik nuotolinio ryšio priemones³.

IV – Analizė

26. Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 97/7 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antras sakinytis ir 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias nuotolinės prekybos sutarties atveju prekės pristatymo išlaidos turi būti priskirtos vartotojui, šiam pasinaudojus sutarties atsisakymo teise.

28. Taigi būtina pabrėžti, jog tam, kad sutartis patektų į Direktyvos 97/7 taikymo sritį, šie du lemiami požymiai yra privalomi sudarant šią sutartį⁴. Tačiau tokios sutarties įvykdymas, ypač kuomet kalbama apie prekybą paštu, kaip antai pagrindinėje byloje, būtinai apima būtinybę siųsti prekes vartotojams. Į tai gali tekti atsižvelgti vertinant pristatymo išlaidų priskyrimą sutarties atsisakymo atveju.

29. Norint atlikti tokį vertinimą, būtina nustatyti, ar pristatymo išlaidas apima „išlaidų“ sąvoka pagal Direktyvos 97/7 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrąjį sakinį ir 2 dalį. Taigi būtina nustatyti, ar šią išlaidų sąvoką reikia aiškinti plačiai, kaip tai daro ieškovė pagrindinėje byloje, Austrijos, Ispa-

27. Pirmiausia pastebėtina, kad nuotolinės prekybos sutartims būdingi du požymiai. Pirmasis lemiamas požymis yra tas, kad rengiant

3 — Žr. Direktyvos 97/7 9 konstatuojamąją dalį bei 2 straipsnio 1 ir 4 punktus.

4 — Šiuo klausimu žr. L. Bernardeau „La directive communautaire 97/7 en matière de contrats à distance“, *Cahiers de droit européen*, 2000, Nr. 1–2, Briuselis, p. 122 bei paskesni.

nijos ir Portugalijos vyriausybės bei Komisija, ar priešingai – sąvoką reikia aiškinti siaurai, kaip mano Vokietijos vyriausybė. Atsakant į šį klausimą reikia ne tik remtis pažodiniu ir sisteminiu minėtos direktyvos nuostatų aiškinimu, bet būtina atsižvelgti ir į direktyvos tikslus.

30. Pirmiausia reikia priminti nusistovėjusią teismo praktiką, pagal kurią iš vienodo Bendrijos teisės taikymo reikalavimų matyti, kad tuomet, kai Bendrijos teisės nuostatoje aiškiai nenurodoma valstybių narių teisė, taikoma norint nustatyti jos prasmę bei apimtį, paprastai ši nuostata visoje Europos Sąjungoje turi būti aiškinama savarankiškai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamo teisės aktu siekiamą tikslą⁵.

31. Direktyvos 97/7 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse vartodamas išlaidų sąvoką Bendrijos teisės aktų leidėjas vartojo ją nesiremdamas valsty-

bių narių teise. Tačiau reikia pripažinti, kad šioje direktyvoje nėra jokio aiškaus nei išlaidų, nei pristatymo išlaidų sąvokų apibrėžimo⁶.

32. Dėl nagrinėjamų nuostatų konteksto direktyvos 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmu sakiniu vartotojui suteikiama plati ir besąlyginė sutarties atsisakymo teisė, nustatant, kad vartotojas gali atsisakyti sutarties „nenurodydamas priežasties, ir jam [nėra] taikoma nuobauda“. Tos pačios pastraipos antrame sakinyje patvirtinamas teiginys, kad pasinaudojimas sutarties atsisakymo teise iš esmės neturi turėti neigiamų pasekmių vartotojui, pabrėžiant, jog vienintelės išlaidos, kurios gali būti priskirtos vartotojui dėl to, kad jis pasinaudojo šia teise, yra tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos. Žodžiai „vienintelis <...> mokestis“ verčia aiškinti siaurai ir reiškia, kad ši išimtis yra vienintelė.

33. Direktyvos 97/7 6 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje nustatyta tiekėjo pareiga,

5 — Be kita ko, žr. 1984 m. sausio 18 d. Sprendimą *Ekro*, (327/82, Rink. p. 107, 11 punktas) ir 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimą *Linster* (C-287/98, Rink. p. I-6917, 43 punktas).

6 — Pristatymo išlaidų terminas vartojamas tik Direktyvos 97/7 4 straipsnio 1 dalies d punkte, kuriame nustatyta vartotojo teisė prieš sudarant bet kokią nuotolinę prekybos sutartį gauti informaciją apie šias išlaidas.

virtotojui pasinaudojus atsisakymo teise, gražinti „be jokio papildomo mokesčio“ virtotojo „įmokėtas sumas“. Taip įtvirtinant visų virtotojo tiekėjui sumokėtų sumų „visiško gražinimo“ principą, draudžiant tiekėjui pasilikti sumas ar priskirti virtotojui bet kokias išlaidas, patvirtinamas jau to paties straipsnio 1 dalyje nustatytas principas, kad pasinaudojimas atsisakymo teise virtotojui iš esmės neturi sukelti jokių nuobaudų ar finansinių įpareigojimų.

Direktyvos 97/7 6 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje yra aiškiai vartojami daugiskaita⁷. Teiginys, jog daugiskaita vartojama todėl, kad prekių kaina gali būti mokama ne iš karto, bet per kelis kartus, nėra įtikinamas, nes neatsižvelgiama į tai, kad net esant keliems mokėjimams jie turi tą pačią teisinį pobūdį, ir kiekvieną apima kainos sąvoka.

34. Iš to galima daryti išvadą, kad šioje dalyje vartojami žodžiai „įmokėtos sumos“ apima ne tik prekės pirkimo kainą ar atlygį už suteiktą paslaugą, bet ir virtotojo tiekėjui sumokėtas sumas dėl nuotolinės prekybos sutarties sudarymo ar vykdymo, įskaitant pristatymo išlaidas.

35. Dėl Vokietijos vyriausybės pastabų, pagal kurias žodžiai „įmokėtos sumos“ apima tik prekės ar paslaugos kainą, kaip virtotojo atsakomąją prievolę už pagrindinę tiekėjo paslaugą, reikia pabrėžti, kad šie žodžiai

36. Sisteminiis direktyvos aiškinimas taip pat patvirtina plačią žodžių „įmokėtos sumos“ prasmę. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad šioje direktyvoje kainos sąvoka aiškiai vartojama keliose nuostatose; pavyzdžiui: informavimo pareigos atžvilgiu (4 straipsnio 1 dalies c punktas), atsisakymo teisės išimčių atžvilgiu (6 straipsnio 3 dalies antra įtrauka) ir nuotolinės prekybos sutarties nutraukimo pasekmių paskolos sutarčiai atžvilgiu (6 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos pirma ir antra įtraukos). Tačiau Direktyvos 97/7 6 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje Bendrijos teisės aktų leidėjas nevirtotojo šios kainos sąvokos, bet pasirinko, be abejonės, gerokai platesnę sąvoką „įmokėtos sumos“.

⁷ — Direktyvos tekste vokiečių („geleisteten Zahlungen“), anglų („sums paid“), ispanų („sumas abonadas“) ir italų („somme versate“) kalbomis ši sąvoka taip pat vartojama daugiskaita.

37. Taigi nėra jokio pagrindo, kuris patvirtintų teiginį, kad žodžių „įmokėtos sumos“ taikymo sritis apima tik prekės ar paslaugos kainą ir neišvengiamai atmeta pareigą atlyginti kitas vartotojo tiekėjui sumokėtas sutarties išlaidas pagal nuotolinės prekybos sutartį.

38. Direktyvos 97/7 6 straipsnio 2 dalies antras sakinytis turi būti aiškinamas atsižvelgiant į šią išvadą ir į „visiško atlyginimo be jokio papildomo mokesčio“ principą, nustatytą tos pačios dalies pirmame sakinyje. Minėtame antrame sakinyje įtvirtinama vienintelė šio principo išimtis, nustatant, kad tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos yra „vienintelės <...> išlaidos“, kurios gali būti priskirtos vartotojui, šiam pasinaudojus sutarties atsisakymo teise.

39. Be to, žodžių „be jokio papildomo mokesčio“ vartojimas pirmame sakinyje ir žodžiai „vienintelis <...> mokeskis“ antrame sakinyje taip pat patvirtina platų išlaidų sąvokos aiškinimą ir atitinkamai teiginį, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo nustatyti teises ir ekonomines sutarties atsisakymo pasekmes visų su nuotolinės prekybos sutarties sudarymu ir vykdymu susijusių išlaidų atžvilgiu.

40. Kalbant apie žodžius „[dėl tos priežasties, kad]“ („jam atsisakius sutarties“), kurie yra ir 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrame sakinyje, ir to paties straipsnio 2 dalies antrame sakinyje, pagal kuriuos „vienintelis vartotojo mokeskis, jam atsisakius sutarties, gali būti tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos“, Vokietijos vyriausybės manymu, šie žodžiai patvirtina teiginį, kad 6 straipsnis reglamentuoja tik dalį galimų išlaidų, būtent išlaidas, kurias su atsisakymo teisės įgyvendinimu sieja priežastinis ryšys. Taigi Bendrijos teisės aktų leidėjas neturėjo ketinimo reglamentuoti visų sutartinių išlaidų, tik tas, kurios atsiranda atsisakius sutarties.

41. Būtina pabrėžti, kad šie du sakiniai labai skiriasi skirtingose kalbinėse versijose. Nors tekste vokiečių, anglų ir prancūzų kalbomis vartojami žodžiai, kurie atspindi iš žodžių „[dėl tos priežasties, kad]“⁸, kylantį teiginį dėl

8 — Ta pati sąvoka vartojama tekste prancūzų („en raison de“), anglų („because of“) ir vokiečių („infolge“) kalbomis.

priežastinio ryšio, nei tekstas ispanų kalba, nei tekstas italų kalba šio teiginio neatspindi, o paprasčiausiai nurodo vartotoją, *kuris pasinaudoja*⁹ sutarties atsisakymo teise¹⁰.

42. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, reikia remtis nusistovėjusia teismo praktika, pagal kurią esant neatitikimų tarp įvairių kalbinių Bendrijos nuostatos versijų, ši nuostata turi būti aiškinama remiantis bendro reglamentavimo, kurio dalis ji yra, tikslu (šiuo atžvilgiu žr. 1995 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Rockfon*, C-449/93, Rink. p. I-4291, 28 punktą)¹¹.

9 — Kursyvu išskirta mano.

10 — Tekste ispanų kalba nei 6 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje („El único gasto que podría imputarse al consumidor es el coste directo de la devolución de las mercancías al proveedor“), nei 6 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje, kurio formuluotė truputį skiriasi nuo šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies formuluotės („Únicamente podrá imputarse al consumidor que ejerza el derecho de rescisión el coste directo de la devolución de las mercancías“), nesiremiamą šiuo priežastiniu ryšiu, o tiesiog kalbama apie vartotoją, *kuris pasinaudoja* sutarties atsisakymo teise. Tekste italų kalba abiejose dalyse pateikiamas tas pats pasakymas („Le uniche spese eventualmente a carico del consumatore dovute all'esercizio del suo diritto di recesso sono le spese dirette di spedizione dei beni al mittente“), nesant nuorodos į priežastinį ryšį.

11 — Žr. 1977 m. spalio 27 d. Sprendimą *Bouchereau* (30/77, Rink. p. 1999, 14 punktą).

43. Šiuo atžvilgiu galima pradėti nuo Direktyvos 97/7 14 konstatuojamosios dalies, pagal kurią „jeigu teise pasinaudojama, [galimas] sutarties atsisakymo išlaidas padengia sutarties atsisakantys vartotojai, tačiau jos negali viršyti tiesioginių prekių grąžinimo [išlaidų]“¹². Faktas, kad žodžiai „jeigu teise pasinaudojama“ yra vartojami tose pačiose direktyvos kalbinėse versijose, kuriose 6 straipsnyje vartojamas terminas „[dėl tos priežasties, kad]“, yra reikšmingas. Darydamas tą pačią nuorodą į šią 14 konstatuojamąją dalį Teisingumo Teismas byloje *Messner* nurodė, jog šiuo draudimu nustatyti vartotojui kitokias nei tiesiogiai su prekių grąžinimu susijusias išlaidas siekiama užtikrinti, kad šios direktyvos garantuojama teisė atsisakyti sutarties „būtų ne paprastas formalumas“¹³, nes jei nebūtų tokio draudimo, vartotojas galėtų būti atgrasytas nuo pasinaudojimo šia teise¹⁴.

44. Jei Direktyvos 97/7 6 straipsnio tikslas yra neatgrasyti vartotojo pasinaudoti sutarties

12 — Šiuo aspektu skirtingų kalbinių versijų palyginimas neatkleidžia jokių skirtumų tarp šių versijų. 14 konstatuojamosios dalies tekste vokiečių („müssen die Kosten, die, wenn überhaupt, vom Verbraucher im Fall der Ausübung des Widerrufsrechts getragen werden, auf die unmittelbaren Kosten der Rücksendung der Waren begrenzt werden“), anglų („the costs, if any, borne by the consumer when exercising the right of withdrawal must be limited to the direct costs for returning the goods“), ispanų („los costes en que, en su caso, incurra el consumidor cuando lo ejercite deben limitarse a los costes directos de la devolución de la mercancía“) ir italų („che è necessario limitare ai costi diretti di spedizione dei beni al mittente gli oneri – qualora ve ne siano – derivanti al consumatore dall'esercizio del diritto di recesso“) kalbomis nevartojamas pasakymas „[dėl tos priežasties, kad]“. Visose kalbinėse versijose tiesiog kalbama apie pasinaudojimą sutarties atsisakymo teise.

13 — 2009 m. rugšėjo 3 d. Sprendimas (C-489/07, Rink. p. I-7315, 19 punktą).

14 — Ten pat.

atsisakymo teise, negalima aiškinti šios direktyvos kaip suteikiančios valstybėms narėms teisę leisti, kad atsisakymo atveju vartotojui būtų priskiriamos pristatymo išlaidos. Toks leidimas, be abejo, sukeltų neigiamų finansinių pasekmių, galinčių atgrasyti vartotoją pasinaudoti nagrinėjama teise ne tik tuomet, kai perkamos mažos vertės prekės, kur pristatymo išlaidos gali sudaryti didelę vartotojo įmokėtos sumos dalį.

rinkti: pasiimti nusipirktą prekę pats, nepatirdamas jokių pristatymo išlaidų, ar patikėti šią užduotį pasirinktai bendrovei, optimizuojant sąnaudas. Priešingai, nuotolinės prekybos sutarties atveju: a) tiekėjas sprendžia dėl pristatymo sąlygų ir tvarkos; b) sutarčiai sudaryti taikoma sutarties atsisakymo sąlyga; ir c) vartotojas pasirenka prekės grąžinimo būdą.

45. Be to, kaip Teisingumo Teismas nurodė minėtoje byloje *Messner*, teise atsisakyti sutarties siekiama kompensuoti neigiamas pasekmes, kurios atsiranda vartotojui iš nuotolinės prekybos sutarties, suteikiant jam tinkamą apmąstymo laikotarpį, per kurį jis turi galimybę patikrinti ir išbandyti įsigytą prekę¹⁵.

47. Nuotolinės prekybos sutarties atžvilgiu, siekiant geriausiai užtikrinti išlaidų paskirstymo pusiausvyrą, Direktyva 97/7 suteikiama valstybėms narėms galimybė priskirti vartotojams tiesiogines grąžinimo išlaidas, t. y. vartotojo pasirinktas finansines pasekmes, nes jei vartotojas pasirenka ypač brangų, neproporcingą prekės vertei grąžinimo būdą, būtų neteisinga priskirti tokio grąžinimo išlaidas tiekėjui, atsižvelgiant į tai, kad šis negali daryti įtakos vartotojo sprendimui, susijusiam su tokio pristatymo būdu.

46. Iš tiesų, „įprastos“ pirkimo-pardavimo sutarties atveju vartotojas: a) turi galimybę apžiūrėti pardavimo objektą; b) nedelsiant nusprendžia sudaryti sutartį ar ne; ir c) tuo atveju, jeigu jis sudaro sutartį, gali laisvai pasi-

48. Pristatymo išlaidų priskyrimas tiekėjui sutarties atsisakymo atveju atitinka tokią pačią teisingo išlaidų paskirstymo logiką, nes prekės siuntimo vartotojui atveju tiekėjas gali

¹⁵ — 20 punktas.

laisvai pasirinkti pristatymo būdą: pats išsiųsti prekę arba patikėti šią užduotį subrangovui ar specializuotai bendrovei.

49. Pristatymo išlaidų priskyrimas tiekėjui, vartotojui atsisakius sutarties, yra pateisinamas ir ekonominiu požiūriu. Iš tiesų paprastai nuotolinės prekybos sutarties atveju tiekėjas neprivalo išlaikyti parduotuvės ar komercinių patalpų, todėl jis atitinkamai sutaupo, nepatirdamas su tuo susijusių išlaidų. Taigi sutarties atsisakymo atveju tiekėjui tenkančią pristatymo išlaidų priskyrimo finansinę naštą, kuri, beje, nesusijusi su visomis sudarytomis sutartimis, atsveria su parduotuvės išlaikymu susijusios sutaupytos lėšos.

50. Atsižvelgiant į visa, kas išdėstyta, nuotolinės prekybos sutarties atveju, kai vartotojas atsisako sutarties, kaip jam leidžia Direktyva 97/7, rizikos ir naštos paskirstymo pusiausybra būtų sutrikdyta, jei, be tiesioginių grąžinimo išlaidų, kurias valstybės narės gali priskirti vartotojui, jis turėtų padengti ir prekės pristatymo išlaidas.

51. Priešingai, negalima sutikti su Vokietijos vyriausybės nuomone, kad pristatymo išlaidų priskyrimas tiekėjui sutarties atsisakymo atveju reikštų visišką sutartinių santykių pertvarkymą ir būtų neleistinas kišimasis į šalių tarpusavio santykius.

52. Ši nuomonė nėra įtikinama, nes ja neatšizvelgiama į tai, kad Direktyva 97/7 reglamentuoja išlaidų priskyrimą tik tuo atveju, jei vartotojas atsisako sutarties. Tai, kad sutarties atsisakymo atveju tiekėjas įpareigojamas atlyginti vartotojo sumokėtas pristatymo išlaidas, niekaip nepaveikia šių išlaidų priskyrimo klausimo sutarties įvykdymo atveju, kuris išlieka laisvai reguliuojamas valstybių narių ir ūkio subjektų.

53. Nėra įtikinamas ir Vokietijos vyriausybės pateikiamas argumentas, kad, pirma, Direktyva 97/7 leidžiant valstybėms narėms priskirti vartotojui pristatymo išlaidas, siekiama pastatyti vartotoją į asmens, perkančio prekybos centre ar krautuvėlėje, padėtį, kuomet šis

patiria kelionės į parduotuvę išlaidų, ir, antra, sutarties atsisakymo atveju priskirti pristatymo išlaidas tiekėjui būtų taip pat neteisinga, kaip priskirti pardavėjui pirkėjo, kuris, manydamas, kad prekė, pateikta parduotuvėje, neatitinka jo lūkesčių, galiausiai atsisako ją pirkti, kelionės išlaidas.

atitinka prieigos prie nuotolinio ryšio sistemos išlaidas, pavyzdžiui, interneto ryšio jungties išlaidas. Iš tiesų šios prieigos tikslas taip pat yra užmegzti kontaktą tarp tiekėjo ir vartotojo. Su tuo susijusios išlaidos tenka būtent vartotojui.

54. Minėtas teiginys dėl pristatymo išlaidų prilyginimo kelionės išlaidoms yra atmestinas ir teisiniu, ir funkcinio požiūriais.

55. Pirma, teisiniu požiūriu, kelionės į parduotuvę išlaidos yra susijusios su sutarties parengimu ir sudarymu, o pristatymo išlaidos visada patiriamos vykstant sutartį.

57. Dėl sutarties atsisakymo teisinių pasekmių, ypač dėl abipusės restitucijos prievolės, kurios klausimą iškėlė ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir Vokietijos vyriausybė, reikia išanalizuoti, ar šiuo atveju taikoma teismo praktika, įtvirtinta Sprendime *Schulte*¹⁶. Šiame sprendime Teisingumo Teismas dėl prievolės atkurti daiktų pradinę būklę pripažino, kad 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/577/EEB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su sutartimis, sudarytomis ne prekybai skirtose patalpose¹⁷, nedraudžia nacionalinių nuostatų, numatančių vartotojo pareigą nekilnojamojo turto kredito sutarties nutraukimo atveju grąžinti ne tik pagal sutartį gautas sumas, bet ir sumokėti paskolos davėjui rinkoje mokamas palūkanas¹⁸.

56. Antra, vartotojo kelionės tikslas – susisiekti su tiekėju, ir su kelione susijusios išlaidos tenka vartotojui. Dėl šių požymių kelionės išlaidos funkcinio požiūriu labiau

16 – 2005 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas (C-350/03, Rink. p. I-9215).

17 – OL L 372, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 262; toliau – Direktyva 85/577.

18 – 2005 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas (C-350/03, Rink. p. I-9215, 93 punktas).

58. Šioje byloje ši teismo praktika negalėtų būti taikoma pristatymo išlaidų atžvilgiu nuotolinės prekybos sutarties atsisakymo atveju dėl trijų priežasčių.

59. Pirmiausia, Direktyvos 85/577 materialiai taikymo sritis skiriasi nuo Direktyvos 97/7, kuri reikšminga šiuo atveju, nes dvi direktyvos susijusios su dviem sutarčių rūšimis, kurios skiriasi savo pobūdžiu ir dalyku – paskolos sutartis ir nuotolinės prekybos sutartis.

60. Antra, pagrindinės bylos aplinkybės skiriasi nuo aplinkybių byloje *Schulte*. Toje byloje kilo klausimas dėl piniginės naudos, t. y. palūkanų, kurią vartotojas gavo naudodamasis atitinkamu kapitalu, restitucijos. O pagrindinėje byloje kalbama ne apie tokios vartotojo gautos naudos restituciją, bet priešingai – apie sumų, kurias vartotojas pervedė tiekėjui, gražinimą.

61. Trečia, Direktyvos 97/7 6 straipsnyje įtvirtintas kitoks požiūris, palyginti su

paprastu restitucijos įpareigojimu, nustatytu Direktyvos 85/577 5 straipsnio 2 dalyje¹⁹. Šiame straipsnyje nustatyta aukštesnė vartotojo apsauga dėl nepalankios jo padėties, susijusios su nuotolinės prekybos sutarties ypatumais, numatant vartotojui visiško ir be papildomų mokesčių tiekėjui pervestų sumų gražinimo teisę sutarties atsisakymo atveju, t. y. teisę, kuri yra platesnė nei tiesiog paprastas daiktų pradinės būklės atkūrimas.

62. Galiausiai Vokietijos vyriausybė teigia, jog atsižvelgiant į tai, kad Direktyva 97/7 yra minimalaus suderinimo direktyva, kai kuriose srityse, kaip antai sutarties atsisakymo pasekmės, valstybės narės išsaugo teisę jas reglamentuoti.

63. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad nors Direktyva 97/7 šiuo metu reikalauja minimalaus nuotolinės prekybos sutarčių srities suderinimo, jos 14 straipsnis nustato galimybę valstybėms narėms priimti ar išlaikyti griežtesnes nuostatas, kurių vienintelis

¹⁹ — Direktyvos 85/577 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „prašymo pateikimas atleidžia vartotoją nuo bet kokių įsipareigojimų pagal nutrauktąją sutartį“.

tikslas gali būti užtikrinti aukštesnį vartotojo apsaugos lygį. Tačiau nacionalinė nuostata, kuri pirkėjui priskiria pristatymo išlaidas šiam atsisakius sutarties, atimdama galimybę atgauti visas tiekėjui pervestas sumas, negali būti pripažįstama nuostata, skirta užtikrinti aukštesnį nei numatytas minėtoje direktyvoje vartotojo apsaugos lygį.

šios direktyvos 6 straipsnyje yra numatytos nuostatos dėl išlaidų, susijusių su nuotolinės prekybos sutartimi, gražinimo, todėl nuostata dėl išlaidų, įskaitant pristatymo, priskyrimo negali būti pripažįstama kaip „kita“ sutarties atsisakymo teisės įgyvendinimo sąlyga ar tvarka, kurių nereglamentuoja direktyva.

64. Be to, nėra labiau įtikinamas ir paskutinis Vokietijos vyriausybės argumentas, kad Direktyvos 97/7 14 konstatuojamoji dalis, pagal kurią „valstybės narės pačios nustato kitas sutarties atsisakymo teisės įgyvendinimo sąlygas ir tvarką“, palieka valstybių narių nuožūrai reglamentuoti pristatymo išlaidų priskyrimo klausimą. Šį teiginį paneigia tai, kad

65. Remdamasis išdėstytais argumentais manau, kad Direktyvos 97/7 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antras sakinytis ir to paties 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias nuotolinės prekybos sutarties atveju prekės pristatymo išlaidos turi būti priskirtos vartotojui, šiam pasinaudojus sutarties atsisakymo teise.

V — Išvada

66. Remdamasis išdėstytais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui į *Bundesgerichtshof* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

„1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis, 6 straipsnio 1 dalies

pirmos pastraipos antras sakinys ir to paties 6 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias nuotolinės prekybos sutarties atveju prekės pristatymo išlaidos turi būti priskirtos vartotojui, šiam pasinaudojus sutarties atsisakymo teise.“